

Kranjski

Tretja seja, dne 17. decembra. Ko se prebera in potrdi zapisnik zadnje seje, ter razdele došle peticje, naznani g. deželnemu glavarju, da se je dr. Hinko Dolenc poslansku odpovedal. Vladni predlog glede vnanjega zaznamovanja v varstvo deželne kulture postavljenih in zaprišenih čudavnih organov se v pretres izroči upravnemu odseku, ki se ima danes voliti. Deželni proračun za l. 1887 in poročil o nakupu posestva Grm za vinarsko šolo na Dolenjskem in o popravljanji dotednih poslopij, ter nakupu potrebnega orodja, živine itd. se pa izroči finančnemu odseku.

Volitev poslanca Kavčiča se takoj vzame v pretres, ter se odobri.

Potem sledi ustno poročilo finančnega odseka o proračunu ustanovnih zakladov za l. 1887. Poročevalci Klun omenja, da je finančni odsek sprejet nasvetete deželne odbora in spremenil le proračun grof Saurauovega zaklada za sv. maše ter presežek 12 gold. 58/4, kr. sprejet med potrebnimi tega zaklada kot donesek k troškom za slovesno sv. mašo o pričetku deželnega zbornika.

Deželnemu zboru je sprejet tudi rezolucijo ki jo je g. poročevalci v imenu finančnega odseka nasvetoval zastran Glavarjeve ustanove in ki se glasi:

»Deželnemu odboru se naroča, naj se spusti z merodajnimi faktorji v dogovor, kako bi se mogel presežek Glavarjevega ustanovnega zaklada v smislu ustanovnikovem obračati tudi z hirajoče uboge sosednih faru.«

Proračuni dotednih zakladov kažejo naslednje stevilke:

	Potrebščina Zaklada Presežek		
	gld. kr.	gld. kr.	gld. kr.
Dijaški zaklad	27254	—	20814 68
Dekliške ustanove	1007 29/4	1036 30	29/4
Dollarjev deklinski zaklad	389 36	339 36	—
Groß-Surau-ov zak.	122 72	122 72	—
Glavarjev zaklad	5685 68/4	7537 31	1851 47
Učitejska ustanova	557 10	660 80	109 40
Sirotinski zaklad	14840 45/4	17646 63	3006 20
Illirska zakl. za slape	150 45	255 18	104 73
Cesarice Elizabete invalidni zaklad	272	355 66	83 66
Postonjske same invalidni zaklad	37 80	38 60	— 80
Trevizijev invalidni zaklad	100	101 12	1 12
Metelkov invalidni zaklad	37 80	38 56	— 76
Ljubljanskih gospoj invalidnih zak. št. I.	67 20	67 20	—
Ljubljanskih gospoj invalidnih zak. št. II.	537	408 56	31 56
Kalistrov zaklad	3910 32	3910 32	—
Holdheimova ustanova za guhonomem	682 13	820 69	168 56
Wolfova ustanova za guhonomem	80 42	1570 39	1489 87
Dr. Lovro Tomanova ustanova	336 20	360 20	—
Engelhauserjeva ustanova za uboge plemenitaše	1117 12	1142 40	34 72
Baron Flödingov zaklad	2281 78	3235 75	953 97

Za njim je dr. Poklukar poročal o proračunu deželno-kulturnega zaklada, ki je bil odobren s potrebščino 4460 gld. in enako zaklado. Sprejme se potem rezolucija:

»Deželnemu odboru se naroča:

a) Vpeljati dvojnate blankete lovske kart, namreč take, ki se oddajo brezplačno;

b) skrbeti za to, da se oddajanje lovske kart proti plačilu takse kolikor moč poljša in hitreje godi;

c) obrniti se do c. kr. vlade s prošnjo, strogo zauzeti, da se lovske karte brez plačila takse oddajajo samo izučenim zaprišenim lovcom in ne v večjem številu, kakor je za dotedni lov potrebno;

d) c. kr. vladu naprositi, da po svojih organih z vso strogostjo lovce v ta namen nadzoruje, da se loviljenje brez lovske kart zabrani.

Dalje je poročal dr. Poklukar o ravnem zaključku istega zaklada za leto 1885, ki je bil potrjen brez ugovora.

Čutil sem na ustih vroč poljub. Ves se stresem in pogledam. Oj groza! Odmevale so mi še v učesh besede:

Al' me sluša,

Al' me skuša,

Al' za družega gori.

Ozrem se po sobi. Resni obraz Prešernov obrisali so blede lune srebrni žarki. To je bila pa tudi vsa posebnost. Ravneno moje srce je krvavelo zopet vso noč.

26. marca v jutro dojde k meni Ivo. Videc da še spim, pusti v predobi na mizi listek, koji sem pročital vredivši toaleto. Seznal sem to-le:

Tvoj odnosaj do gospodinjine Zmagoslave mi je povsem znan. Opazoval sem Te včeraj. Za sedaj včela potrpiš — pregorjeti. Včeraj po Tvojem odlazku govorila sva edino o Tebi. Ne vznemirjav se odviše; škodi.

V dan 1. aprila. Dan šale in smeha dan je dan prvi april. Bog ve, koliko človeških podob je danes imelo podaljšan nos. Ne mislim, da bi bil podaljšek od kakšne kovine, bil je od sramota in po drugi strani od smeha. In jaz? Bi sem ta dan zopet srečen. Videl sem njo, videl sem devo, koje ime, zdi se mi, da bi bilo oskvrneno, ko bi je jaz napisal ali izrekal. Le njeni pogledi, žarki, rajske, so me osrečevali. Izpregorovila sva le nekaj re-

Baron Švegelj je potem poročal o ravnem sklepku glede izvedbe zaklada za l. 1885 in o proračunu njegovem za l. 1887, ki kaže potrebščino 2797 gld., zaklade 2810 gld. in 13 gld. presežka. Zbor je oboje potrdil. Rivno tako je po predlogu istega poročevalca glede rešije in hane v Ljubljanske bolnišnici posledobno pritrdir izdatku 1030 gld. 92 kr., oziroma 1080 gld. 92 kr. iz bolniškega zaklada za napravo železnega ognjišča.

Konečno so se podeliile naslednje podpore: 1. Alojziju Progarju 100. gld., kadar se izkaže, da je sprejet v akademijo umetnosti na Dunaju. 2. Ant. Ažbetu, učencu akademije umetnosti v Monakovem 100 gld. 3. Ferdinandu Vešelinu, učencu ravno iste akademije 100 gld. 4. Jakobu Kralju, učencu na c. kr. državnih obrtnih šoli na Dunaju 150 gld. 5. Alojziju Gangelu, učencu na akademiji umetnosti na Dunaju za eno leto po 20 gld. na mesec. 6. Uršuli Živoškar, vdovi deželnega fisciala se je podaljšala miloščina za tri leta. 7. Za siroti pokojnega deželnega fisciala Lovš na se dovoli po 50 gld., toraj za obe 100 gld. letne miloščine; ob enem se priporoča deželnemu oboru, naj se enemu teh otrok podeli dotična miloščina iz sirotinskega zaklada. 8. Strokovni šoli za lesno obrt v Kočevji se dovoli 150. gld.

Poslanec Faber je priporočal, naj se dovoli podpora 200 gld., t. r. šoli podari orodje, ki ga je bila nakupila gospodinica Helena Wenckebach. Zbor pa je ostal pri nasvetu odsekovem ter dovoli podporo 150 gld.

Dalje se dovoli: 9. Radeški občini za stezo ob Savi 250 gld. v obrokih, kakor se bode delo izvrševalo. 10. Krajušemu šolskemu svetu v Dolenjem Logatu za šolski vrt 150 gld. 11. Šolskemu vodstvu v Cirknici za šolski vrt 50 gld. 12. Združilišču na Dunajski univerzi 30 gld. 13. Gimnaziskemu vodstvu v Kranji za revne učenice 150 gld. 14. Glasbeni matici v Ljubljani za tri leta po 500 gld., razen tega pa za leto 1887 še izvanredno podpora 200 gld.

Baron Apfaltrer je v imenu svojih tovaršev izrekel, da bodo pač glasovali za 500 gld. letne podpore, ne pa za izvanredno podporo, 200 gld., češ, da ni potrebna in da društvo samo za njo ni prosilo. Treba je štediti, in čudno je, da večina za Kočevsko šolo ni hotela privoliti 50 gold. Matice hoče pa kar 200 gld. zavaliti. Tudi Dežman in baron Švegelj sta govorila zoper izvanredno podporo, za njo pa so se oglašili Šuklje, Poklukar, Stegnar in poročevalci Klun, ki so temeljito spodbijali ugovore nasprotnikov ter dokazovali potrebu obilnejše podpore.

Prošnji g. Franja Šumija in g. Janeza Lapajneta za podporo, s katero bi mogel prvi izdajati svoja zgodovinska izvestja, drugi pa troje šolskih knjig, se ne uslisiše.

Konečno se je vršila volitev zadnjih sklenenega posebnega upravnega odseka, v katerega so bili izvoljeni: Dev, Hren, (načelnik), Klun, Lavrenčič, Moše, Lichtenberg in Taufferer (načelnikov namestnik).

Potem je bil razgovor o počitnicah deželnega zbornika. Baron Apfaltrer je predlagal zadnjo sejo 22. dec., prvo sejo po praznikih pa 3. januarja. Pa ta predlog je bil zavrnjen in sprejet predlog poslanca Kluna, naj bo zadnja seja 22. dec., prva seja po praznikih pa 28. decembra.

Politični pregled.

Motranje dežele.

Rusini so prosili, naj se na nekaterih gimnazijah v vzhodnjej Galiciji uvede rusinski jezik, kakor učni jezik nekaterih predmetov, vladna pa je odgovorila, da temu uže iz didaktično pedagoških ozirov

bernatih fraz; ali besede iz njenih ustvene so liki bistremu potoku v cvetčem gorskem gaju po mojih učeshib. — Ivo ni bil graven.

Pomladensko jutro 18. aprila zdelo se mi je neizmerno lepo. Res je, da se dan spozna jedva po večeru, ali meni je bilo že jutro neizmerno krasno. Sreča je v usodi človeštva najmanj pravilno razdeljen element. Če obišče človeka zjutraj, zapusti ga še preje poludna. Tako jej ni ljudstvo ne zaupa. Nastala je uže v starih Latinčih poslovca: Finis coronat opus, koj je lahko vsporedimo našo: Ne sodi dneva pred večerom. Bila je nedelja. Protiv večeru uže napravim se in grem šetati sam. Zunaj trga v drevore u' prideš mi na proti v pravem ptičjem ščepetanju — Slavka in njena sestra Sofija . . .

Preveč iznenada usrečila me je ta nežna prikazen.

Ne vem — sicer v takovih prilikah zelo boječ, kje sem imel toli srčnosti, da sem se jima ponudil spremjevalcem. Slavka je zurevala; Sofija pak, v pravej otročej ljubezljivosti, prime mi roko ter me povabi z seboj.

(Konec prih.)

ne more ustreči; negledé na pomislke, ki so utemeljeni v državnih osnovnih zakonih. Rusinom se godi, kakor nam primorskim Slovanom.

Prvičemu deželnemu zboru se je 20. t. m. izročila predloga glede vrejbe produkta v drugem deželnem jeziku. Poslanec Rieger je nasvetoval, naj se izvoli odsek petnajst udov, da pretrese državnemu zboru izročeno predlogo glede davka na cuker.

Vnanje dežele.

Bolgarsko pralažje. »Journal de St. Petersbourg« govori o kandidaturi koburškega princa za bolgarski prestol in pravi, da se ta kandidatura ne sme za obiljno smatrati. Bolgarska deputacija nema pravice bolgarskega prestola ponujati in dvomljivo je, ako ga kdo pri tacih razmerah kaže kandidata sprejme.

Nord. Allg. Ztg.« poroča, da bolgarska deputacija v Berolinu ne bode ni oficijelno ni privatno sprejeta; le posamezni njeni udaji utegnó kakor privatne osebe tega ali onega uradnika ministerstva zunanjih zadev obiskati, ali ti uradniki ne bodo zastopali zunanjega urada.

Na Ruskem nihilizem zelo pojema, uže davno o njem ni skoraj nobene prikazni, več mesecov se uže oglašajo v zunanjih deželah bivajoči imenitni oihlisti pri poslanstvih v Parizu in Londonu, zagotavljajo svojo udanost ter prosijo za potne liste v domovino. Pri poslanstvih dobivajo potne liste pod tem pogojem, da se pismeno odrekajo vsem prekucljskim namenom. Taki nihilisti se pri dohodu v Rusijo nič ne kaznujejo, vendar se jim določi mesto, iz katerega se prva leta brez gosposkine dovolitve ne smejo odstraniti.

Nemška vlada ima z vojaško predloga nesrečo. Vojaška komisija je 17. t. m. končala prvo čitanje dotedne predlage, potem pa je načelnik predložil, naj se razprava o njej po novem letu nadaljuje. Vojni minister je izrekel željo, naj se razprava brez odloga nadaljuje ter pričasti, da vlada zakona, kakor se je sklenol, ne more sprejeti. Pri glasovanju se je večina izrekla za to, naj se razprava odloži in načelniku prepusti, da določi dobo, kdaj ima priti predloga zopet v posvetovanje.

Nemški državni zbor je imel 18. t. m. burno sejo, pričakali so se za to, kdaj bodo prihodnja seja in vlada je naglašala, da cesar pričakuje naglo rešitev vojaške predlage. Windhorst je predlagal, naj se zborovanje odloži do 7. januvarja, mej tem pa je zbornico zapustilo toliko poslancev, da ni bila več sklepčna. Načelnik je prvo sejo določil na 4. dan meseca januvarja.

Nemška vlada je strašno razjarjena, ker državnega zbornika vojaška komisija ni potrdila vsega, kar je zahtevala vlada o pomnožitvi vojaštva in ker je vso predloga zavlekla v prihodnje leto. Vladin časnik Polit. Nachrichten se strahovito zaganja v vojaško komisijo državnega zbornika in pravi mej družim: Državnega zbornika komisija je vojaško predloga tako razmesarila, da je državo spravila v nevarnost in da je zvezne države ne morejo sprejeti; potem pa še drugo čitanje še le po novem letu dočila, če tudi je vedela, da je stvar nujna. V to nesrečo so skupno delali Velfi, Poljaki, socijalni demokrati, svobodnjaki in sredilčci. Rodojubje in narodna zavest ste drugače zahtevali, ali k-j to pomaga, če se pod prevezo natančne preiskave sredstev predloga zavleče v pogubo države? Oni, ki so krivi teh sklepov, pač se ne bodo mogli več ponašati, da stoje na nemško-narodnih tleh. V zunanjih deželah so to postopanje prav dobro razumeli in se po tem tudi ravnajo. General Boulanger je na videz na jeziku nosil mir in ruski časniki so kar naglo opustili vse napadanje ter izražajo najboljše prijateljstvo do Nemčije. Očividno je, da nemajo družega namena, nego opozicijo v svojih menitvih potrjevati. Ako bi panslavistično časnikarstvo bilo plačano v ta namen, ne moglo bi podpirati boljše nemških trdnovratnežev. Panslavizem in šovinizem podpirata tedaj močno nemške opozicione stranke, da te delajo v prid Nemčiji sovražnih tujih držav. In all temu nasproti ne zahteva domoljubje in varnost države z vso odločnostjo, da se zatre delovanje naših opozicioneih strank, ki delajo v roke panslavizmu in šovini-

zmu? — To so tako pomenljive besedě, da tacih doslej še v nobenem nemškem vladinem časniku ni bilo čitati, potem besedah se bliža doba, ko zgrabi Francoska Nemčijo od ene, Rusija pa od druge strani. Nam se zdi to še malo prezgodaj, ali moč

Namesto želenega priporočanja in pa metnega sveta in navdušenja do narodnosti je pa bila le mržnja in napetost proti osebam, ki so se trudile na narodnem polju in to tako in toliko, da so narodni žrtvovalci še tisto malo vpliva zguibili, ki so ga imeli.

Danes imajo pri takih vplivnih ljudeh zaščit najboljši značaji, oni, ki na vsa usta proklinajo v pričo njih samih narod, čigar so sinovi.

Vsičdar, ko se pripeti nesreča, da kateremu vaščanu kakšna živina pogine, obrne se do sosedov svojih, da mu po moči pomagajo, in mu tako, ako ne popolnoma, vsaj večinoma zgubo nadomestite. Pred kratkim je tudi nekoga taka nesreča doletela, cepnola mu je lepa krava o tellvi; in tako je v manj ko dveh letih poginilo raznim 4 do 5 glav razne živine, in res so nekateri po milosrđih, kakor omenjeno, nekaj vdobili, ali ako bi bili taki slučaj gosteji, pri vsej milosrđnosti bi se ljudje takega hračenja naveščali, ker bi ne mogli toliko podpore deliti. Skrbeti treba torata, da se takim nedostatkom v okom pride. V Škednji se mnogo govoril in se je uže davno govorilo in tudi v tem istu nekaj omenilo o društву, ki bi se krog takega predmeta sukal. A kakor v več ozirih, tudi o tej stvari se želja, osnovati kako društvo, med ljudstvom vzbudi le takrat, ko je koga taka nesreča zadela, potem pa vse potihne do drugih slučajev.

Da pa raznovrstna društva nemajo v oklici, posebno v Škednji dolgega obstanka, temu je uzrok, da osebje brez zasluga, ki uživa uže navedeno pokroviteljstvo, hotelo bi taka društva vladati, ali znana je njegova nezanešljivost in ne more niti sodelovati pri takih društvenih; zato pa uže pred osnovanjem dela na vse preteže, želi in skuša rušiti slogo med udi in tako si pripravi sebi enake pristaše tako, da se pred rojstvom dela na propad društva.

Da imajo ti izvržki tak čudovit vpliv na prostega kmeta, ni toliko čudo, bolj senzativno je pa, da imajo te kukavice spoštovane ljudi kar na mezinu, tako da je skoraj vse od njih odvisno. Kaj smo bili in kaj smo? »Se ne smem ponižati temu, ki prav misli, dobro želi, se moram li držati ljudi breznačajnih, ljudi, katerih nikdo ne spoštuje. Kako osabnost sple!

Naj bo opisovanja in tožbe dovolj, čitatelj teh vrst uže dosti vidi, kako nam pomanjkuje zanimanja za narod. Škedenji sicer imamo svoje trme, a vsi vendar nismo brez vsake dobre lastnosti.

V nedeljo smo obhajali procesijo v namen sv. leta; v dveh dolgih rednih vrstah se je velika množica tih in pobožno pomikala skoz vas na mestno pokopališče, dekleta prevejajo pesni M. Božič, drugi čitajoči in moleči so opravljali svojo dolžno pobožnost. Pevci so peli Riccijev miserere ganljivo, da je marsikdo odbajajo s tega mesta pobožnike stopal in molil ter sklenili zopet obiskati domače grobišče, kder se je petje ponavljalo, pel se je tudi nagrobica »Jamica tih«, ki je ganola srčna dušila vernih, da so v domačej cerkvi zopet bolj goreče svojega stvarnika čestili.

Po blagoslovu se je množica razšla, z veselim in zadovoljnim srcem iz svetega hrama v sesti, da je opravila nekaj v božjo čast.

Iz Komuna, 19. decembra. (Izv. dop.) (Občni zbor »Bralnega društva«). Due 16. t. m. je imelo naše »Bralno društvo« svoj občni zbor, katerega se je udeležila večina udov našega društva, akopram nam je posljal Jupiter obilno dežja in je bilo vreme v istini adventno.

Najprej je g. predsednik A. Leban otvoril zborovanje z primernim nagonom.

Potem je sledilo tajnikovo sporočilo. Ker se je mej letom tajnik gosp. kaplan Bratija preselil v Doherb, poročal nam je g. Leban — kot tajnikov namestnik — o poslovanju našega društva.

Za tem poročal je tudi g. Leban — namesto v Rihenberk preselivšega blagajnika g. kaplana Paborja — o društvenem stanju ter nam je povedal, da društvo dobro izbaja in nema nikakoga primanjkljanja ali deficitia, kar se je z veseljem na znanje vzel.

Pri volitvi v odbor so bili izvoljeni: g. Ant. Leban, nadučitelj, predsednik in blagajnik; g. K. Kovačič, c. k. sodn. adjunkt, podpredsednik; g. A. Tance, učitelj, tajnik; gg. Bunc Fr., nadučitelj v pokoji, M. Švara, D. Gaspari in Fr. Kovačič, posetniki, odborniki.

Konečno naj še omenim, da bode imelo naše »Bralno društvo« v prihodnjem letu 1887. te le časopis v svojej bralnici v gospod Gasparijevi hiši: »Slovenski Národ, Edinost, Soča, Slovana, Jurja s pušo, Ljub. Zvon, Mir, Učit. Tovariša, Popotnika, Gospodarski list, Wiener Allgemeine Zeitung, Triester Tagblatt, Triester Zeitung, Deutsche Illustrirte Zeitung, Neue Illustrirte Zeitung, Universum, Gartenlaube, Fliegende Blätter, Oesterreichischer Reichsbote, Oesterreichischer Schulbot, Kikiriki, Adria in La Rassegna«.

Tu imamo dovolj duševne paše. Zbirajmo se tedaj v društvenej sobi. In prebirajmo pridno in parljivo! Društvena soba naj nam pa ne bude samo shajališče,

temuč tudi učilnica, kjer se naj vsak kaj uči! —

— Č.—

Iz Gorice 20. decembra. (Izv. dop.) Ohčni zbor »Slovenskega brahnega in podpornega društva v Gorici« je bil zadnjo nedeljo v Marcijski dvoranji še precej dobro obiskan. Č. g. dr. Anton Gregorčič, društveni predsednik, pozdravil je dobre društvenike ter otvoril zbor in oddal prvo besedo društvenemu tajniku gosp. Ant. Jakončiču, ki je prebral odborovo delovanje minolega leta, ki je bilo s pohvalo sprejet. Nato je predsednik oddal besedo denarničarju, da poroča o dohodkih in stroških zadnjega leta, in sploh o društvenem premoženju. Gosp. J. Pirjevec je natančno o tem poročal, in sicer, da je bilo v minolem letu 1885. gld. in 66 kr. dohodkov, in 881 gld. in 30 kr. stroškov. Toraj preostanek 804 gld. in 40 kr. Čisto aktivno društveno premoženje znaša 2729 gld. 46 kr.

Račun je bil enoglasno potren in z veliko pohvalo sprejet.

Tudi preudarek za leto 1887. bil je brez sprememb po odborovem predlogu sprejet.

Predlog Jušta Vuga, naj bi se za naprej letni računi objavili po voglih goriškega mesta in občinah goriške okolice, kakor tudi, da bi se konec letnega računa pridel društvenikom tudi imenik vseh društvenikov, ta predlog po živahnej debati ni bil sprejet. Predlog istega predlagatelja, naj bi se umrilm društvenikom položil na rakvo »venec« z napisom društva, tudi ta predlog ni bil sprejet.

Ker ni bilo na dnevnem redu nobenega predloga več, zahvalil se je predsednik najpred odboru, kakor vsem drugim, ki so v zadnjem letu sodelovali za predlog in korist društva. Nato je sledila volitev predsednika in novega odbora; na predlog Karola Prinčiča bil je zopet »per acclamationem« izvoljen za predsednika Č. g. dr. Anton Gregorčič, ki je izvoliten razpolovljeno sprejet, za kar so mu vsi navzoči društveniki s živijo kljuci čestitali. V odboru so bili izvoljeni tudi gospodje: Berbuč Ivan, Budau Jožef, Fon Anton, Jakončič Anton, Komac Karol, Kleinmayr pl. Julij, Lodati Lenard, Pirjevec Ivan, Sivec Franc, Vuga Just, za namestnike: Kramer Ernest, Kašča Anton, Reja Janez. V senat: Čerin Tomaz, Erjavec Franc in Ferfila Franc. Po občnem zboru še isti večer se je odbor konstituiral tako le: Za podpredsednika bil je izvoljen Kleinmayr pl. Julij, za tajnika Sivec Franc, za denarničarja zopet Pirjevec Ivan, za knjigovodjo Berbuč Ivan, za bukvarničarja Budau Jožef, in za gospodarka Jušt Vuga. V večerni odsek je bilo izvoljenih pet udov, katerim je načelnik Kleinmayr pl. Julij.

Novemu, ali ponovljenemu odboru čestitamo, ter želimo najboljši vspreh za obstoj in napredek tega prekoristnega društva.

Tudi naša Čitalnica je imela nedavno letni občni zbor, — izvolili so novi odbor ali vsi novi odborniki so se nakrat odpovedali tako, da zdaj še vedno posluje star odbor. Na občnem zboru je bilo okoli 38 udov, ali ti so volili večinoma »homines novi« v odbor, kar je starejše rodoljube nekoliko peklo. — Ogenj pod Žrjavico tli, pa nadejati se je, da ga pamet zamori.

V to naj Bog pomoži!

Rodoljub.

Iz Kanala, 13. decembra. V predzadnji »Soči« je hotel nekdo oštel ūpana Žbogarja iz Avč, da je prestrog, ki kaznuje faute, ki po vasi pojedejo po 10 ur. — Uredništvo Soče je pa opazilo, da tisto poslano ūpanu Avšemu je čast dela in pri ūpana goriškega ūpana k njemu v Šolo.

Morebiti da ne bo škodovalo, ako tudi mi našemu ūpanu svetujemo, naj tudi on dela po zgledu gospoda Žbogarja. Vse kaže, da se naš ūpan, ako tudi ima ostroge, nemirnežev boji. Nemirnežem je hojenost ūpanova znana, zato pa rjevojo po noči, v katerej uri si budi, kakor se jim ljudi.

Še bolj žalostno in graje vredno pa je to, da v Kanalu morejo nekateri, ki jih homo, ako bo potreba, drugikrat imenovali, po dnevi in po noči razsajati, pretepati družino, pobiliti okna, kleti in s tem ne le nemir delati, temuč tudi veliko pohujšanje dajati, ne da bi se jim to ubranilo, ali da bi se kaznivalo.

Sicer se kakšenkrat prikaže k razsajalcu takozvanim občinski policijski komisar, ali tudi kak žandar, ali zdi se, da ga ti le božkajo. — Mi pa vemo iz listov, da drugod, koder je prav policijski red, razsajalec, ki je navadno tudi pijan, vselej v skajbo zaprō, vsej toliko časa, da se mu glava oblači. — Ako se pa v mestih tako dela, moralo bi se v vseh še bolj, ker je tukaj pohujšanje večje, ker v mestu se večkrat le enej biš nemir dela, v vseh pa je v takih slučajih vsa vas na nogah.

Želimo in upamo, da bo odslej tudi kanalski ūpan avškega posnemal. Naj se jih ne boji, nič mu ne storē, ko bodo piani in zaprati; ko pa niso pijani, takrat so taki ljudje pravi strahopeli.

Zdaj pa en svet kanalskim trgovcem:

Vi tožite, da vam gre slabo; da ni kupčije, da imate več zgube, nego dobička

itd. Uzrok temu, pravite, da je to, ker imajo sedaj v vsakej gorskej vasi eno ali še več stacij, da torej gorjani ne kupujejo nič več v Kanalu in da tisto majhno število uradnikov kupuje skoraj vse blago v Gorici.

To je vse res, ali temu se ne da lahko v okom priti, vendar pa je še nekaj, kar vam še več skode dela in to so Brike in Kraščeve. One delajo po naših krajih dvojno kupčijo, namreč z blagom, ki ga donašajo, in z blagom, ki ga odnašajo. — Ker je teh kupčevalk kakor listja in trave, ne delajo le trgovcem, temuč tudi vsem tistim, ki nemajo lastnega pridelka, veliko škodo. One morejo blago dražje plačati, (vsaj na videz) ker se zastonj pri kmetih s krompirjem živé in ker ali ne plačujejo prav nič pridobitninskega davka, ali pa le nekaj novcev, gutovo pa ne v primeri, kakor ga mora domači trgovec plačevati.

Ker se dan danes vse poteguje za delavce in sploh za tiste, ki s težko prisluženim novcem živé, zato ne mislim, da bi kedem temu oporekal, da so pa kmetje na boljšem s tem, da blago dražje prodajajo; vendar imam za ta slučaj pripravljen odgovor, da je ta kupčija s Kraščevimi in Brikami večkrat v pogubu kmetskih hiš, ker mnogokrat gospodar o tej kupčiji nič ne ve; slabe gospodinje namreč blago Kraščevi skrivajo prodajo, ali prav za prav ne prodajo, ampak za kavo, sidar, za lispare in sieparje, ki jih bliski gospodar tudi ne vidi, barantajo.

Ne vem, ali bi se dala taka kupčija prepovedati, vendar pa bi se trgovci lahko nekaj pripomogli s tem, da bi vse skupi, tudi iz okraja, prosili visoko vlado, kar bi tudi nje v korist bilo, naj kompetentne oblastnije strogo pazijo na to, da vsaka omenjenih kupčevalk pridobitninski davek plačuje, in da ne bi dopuščala, da se rečene ženske dotičnemu zakonu s zvijazo odtežajo s tem, da od vseh 20 ali 30 žensk le ena pridobitni davek plačuje, druge pa kakor njene služabnico naznani, v resnicu pa vsaka za se kupčuje in vse skupaj le eden in zelo majhen davek plačujejo.

Ce prav se naši poslanci za Kanal ne brigajo veliko, ker Kanalcem nismo merodajni pri volitvah, vendar se morebiti kdaj nejmi najde, ki bi se tudi za to stvar potegnol. — Saj je kanalsko siromaštvo vsem znano.

C.

Domače in razne vesti.

Umrl je na Dunaju F. L. M. baron Mondel, generalni adjutant Nj. Veličanstva po težkej bolezni. On je bil prvi častnik priprtega roditi, kateri je bil sprejet med cesarjeve adjutante, kjer se je na tako visoko stopinjo pospel.

+ **Gospa Antonijeta Strgar**, rojena Mankodeva, soprga okrajnega fizika dr. Strgarja v Logatcu, umrla je včeraj popoldne ob 2 ur, po dolgej in mučnej bolezni. — Kedor pozna ranjko in pozna sploh hčere cenjene Mankodeve rodbine iz Trsta, gotovo hode britko ohžaloval novo zgubo te družine.

Pač škoda, da nas je blago bitje tako rano zapustilo, ne le sorodnike, ampak tudi vse mnoge spoštovalec in prijatelje uže omenjene družine, ki kakor znalo, v družini in povsod s ponosom kaže svojo pravo slovensko narodnjaštvo. — Truplo ranjke se prepele iz Logatca k sv. Ani v Trst v družinsko rakev.

Odlčeni gosti. General Evgen baron Albri, zapovednik 72. brigade, prišel je iz Zagreba in A. baron Petreira-Arnstein, c. k. konzul v Egiptu iz Aleksandrije v Trst.

Imenovanja. Za častna kanonika ljubljanskega katedralnega kapitola sta bila imenovana dekan in župnik v Ribnici Č. g. Martin Skubic, in dekan in župnik v Postojni Č. g. Hofstetter. Okrajni glavar v Logatu g. Anton grof Pace imenovan je tajnikom v notranjem ministerstvu. C. k. pristav Franc Dukić, je premeščen iz Podgrad novimenovan pristav Blaž Orlič. Pristav Jožef Čimoso je postal tajnik deželne sodnije v Trstu. Sodniški pristavi so postali Baštjan Ghira za Vodnjan, Martin Prince in dr. Heinrik Krammer za Tomin, Aleksander pl. Lindeman za Gorico, dr. A. Polakovics za Piran, Anton Zaccaria in dr. Jos. Colomais za Vodnjan, Matija Rutar za Ajdovščino in Henrik Frauss za Komen. Sedanji c. k. pristav v Komnu, Karol Covacic, pa je premeščen v Trst, k trgovinskem sodniji.

Odlíkovanje. Gospod Josip Altman, župnik v Studenčah v Dravinske dolini dobil je zasluzni križec s krono.

Istrski dež. zbor je bil včeraj popoludne zaključen.

Vabilo. »Tržaško podporno in brajno društvo«, priredi »dramatično predstavo in ples na dan sv. Štefana« (26. decembra t. l.) v gledališči »Poltteam Rossetti«. Gospodčni: Zvonarjeva in Gostičeva in gospoda: Borštnik in Kocéji — izborni igralci dramatičnega društva ljubljanskega — sodelujejo pri predstavi. Pred in med igro svira godba c. k. 61. pes. polka carja Aleksandra III: 1. »Naprej«, popotnica. — 2. Ouvertura »Irfah-t ums Glück«. Fr. pl. Suppée. — 3. »Poloncius«, za flauto

in rog, Titti. — 4. »Potpourri slovanskih napevov«. — Nova igra »Nezgode starega Samca«. Burka s petjem v 3 dejanjih po Nestoy ji poslovenili Franjo Končan. — Igra v prizori in vodi g. Borstnik iz Ljubljane. Po igri je ples, ki traja do 5. ure zjutraj. V prizori in loži 50 kr. Loži 4 gld. Galerija 30 kr. Ustope in lože se prodajajo v kavarni »Commercio« in v društvi (Via Caserma 15, II. p.); zadnji večer samo v gledališči. — Čisti dohodek namenjen je društveni denarnici. Blagajna se odpre ob 7. — Začtek ob 8. uri.

Slovenska čitalnica v Trstu bode imela na Silvestra večer, 31. t. m. veselico.

Predpustne veselice delanskega podpornega društva. Po sklepku odbora bode v nedeljo, 9. januarja 1887. ples ženskega oddelka na zelenem hribu »Monte verde« v velikej dvorani čitalnice; 5. februarja pa bode veliki ples moškega oddelka v krasno okrajinom gledališču Fenice. Kaj več o prvej veselici po praznikih.

Veteransko društvo Tržaško bode imelo velik ples v soboto dne 8. januarja 1887. — Vodstvo je už do sedaj razposlalo na tisoče vabil.

